

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ.

»Ha Olaszországban rosszul mennek a császár dolgai, az nekem fáj, de ha Magyarországon mennek rosszul a dolgai, az engem megöl.« (1866. febr. 22. A királynő szavai Andrássyhoz.)

Olyan az ember szive, hogy a boldogságból végtelen sokat el bir, telve nincs soha, mindig többre vágyik, de a fájdalomtól kevés is megtöri, ha gyenge, meg is öli.

A mi jó királyunk a fájdalomtól kapta a végtelen sokat, s az örömtől jutott ki kevés, nagyon kevés. Ha születése nem is helyezte volna trónra, a szive, az a tünni tudó, az az össze nem roskadó nagy szív, királyi szív lett volna akkor is.

Urunk! a te koronád is tövisből van s mint Urad mutatta, te is tudod viselni a keresztet.

Károly Lajos főherceg hirtelen halt meg, a millennium-év ünnepi pompájában; Miksát meggyilkolták; egyetlen fia, szeme fénye, jövő reménye szörnyű halállal halt meg, a másik trónörökös életéért évekig kellett remegni, aggódni s most aki fia halálakor még vigasztalni tudta, meghalt a szívével választott nő, a királyné is, gyilkos tőre által halt meg. Van vigasztalás ilyen fájdalomra, van aki vigasztalni merjen?!

Az ember szótlannul, megdöbbenve áll meg a szörnyű kereszt előtt, csak a hit mer oda mutatni a kereszt körül ragyogó glóriára, kiket elvesztett itt a földön, egykor a dicsőségben újra látja majd az ember.

Reánk, népedre ne nézz urunk vigasztalást keresve, a mi szívünk nem oly erős, mint a tied és panaszkodunk és sirva emlegetjük fájdalmunkban, hogy mit veszítettünk a te veszteséged által.

Itt cseng szívünkben a mi nagyasszonyunk szava, amit Andrássynak szólott, sok év tized el nem mosta, sok nehéz idő el nem feledtette velünk. Látjuk a mi nagyasszonyunkat, amint a porosz háború idején, a monarchia válságos perczeiben ide jön közénk, itt lakik az ország szívében, egy zugligeti nyaralóban, hol nem védi őt semmi más, csak a nemzet szeretete, de ez jobban védte, mint bármely hadsereg.

Látjuk később szive holdog titkával ismét közöttünk, hogy Budán érje őt a családi öröm, itt szorítsa először karjaiba angyal arcú kis leányát. Látjuk széle-hosszában bejárva hazánkat, hogy feledtesse a nemzettel, akkor még sajnó sebeit, látjuk szorgalmasan tanulni történelmünket és nyelvünket, simitgatni az ellenszenvet nemzetünkkel szemben, mindenütt csak a szívét látjuk, melynek szerelme családjáé, szeretete a miénk volt.

Mind ezt vesztette a nemzet, egy pillanat alatt, egy nyomorult gyilkos ebbe a szívbe vágta belé törét.

Ime a csapás nagysága, mely a mi jó királyunkat és az ő hű magyar nemzetét érte.

Erzsébet királyné ott imádkozott egykor nemzetünk nagy fiának: Deák Ferencznek koporsójánál.

Most az ő koporsójánál ott állnak azok, kik oly végtelen sokat veszettek, a férj, a király és az árván, pártfogója-vesztett nemzet.

A koporsó mellett pedig ott a kereszt. Ide fordulunk imánkkal, hogy aki egyik kezével osztja a csapást, másikkal támogassa, tartsa meg a királyt és óvja, vezesse a nemzetet!

P—y.

Erzsébet Amália Augénia magyar királyné, szül. Possenhofenben, Bajorországban 1837 dec. 24. Miksa bajor herceg és Ludovika hercegné második leánya. Gyermekkorát szülei körében töltötte, távol az udvar zajától, a szabad természet élén, mely iránt minden pompa és ragyogás közt megőrizte ragaszkodását.

Még nem volt 16 éves, midőn Ferenc József császár 1853. aug. 18. Ischlben eljegyezte. Méltán ünnepelték a hatalmas és lovas uralkodót, kit arájához a szív őszinte vonzalma fűzte. A menyegző 1854 apr. 24. ment végbe Bécsben. Az ifjú császárné első megjelenésével meghódította népét. Nemes, karsu

termete, megnyerő lénye, mindenekfölött szívjósága miatt, kezdettől fogva bálványozták. A házasság öröme amnesziát adott a császár számos politikai elit-letnek, akkor tájban szűnt meg Magyarországon is az ostromállapot. A házasságból négy gyermek származott: Zsófia, Gizella, Rudolf és Mária Valéria.

Magyarországon először 1857. járt a császárné, midőn férje kíséretében beutazta hazánk nagy részét.

Nagy-Váradot is meglátogatta Ő Felsege oldalán ezen utjában. A püspöki palotában volt szállva. *Szaniszló* püspök boldog volt, hogy vendégül fogadhatta a fejedelmi párt.

Megjelenését egy jobb kor hajnala gyanánt üdvözölték. Ez utazást azonban szomorú ok szakította félbe: legidősebb gyermekének, a két éves Zsófia főhercegnőnek halála. Egyszerűségével az udvar feszének békői közt nem érezte jól magát, egészsége is megrendült, úgy hogy huzamosabb időig Madeira szigetén kellett tartózkodnia gyógyulása végett 1860—61.

Nem annyira a politika, mint jó szíve vonta őt az ezen időben alkotmányától megfosztott a dinasztia ellenségének tartott magyar nemzet felé. *Eötvös* József ajánlatára *Falk* Miksától megtanult magyarul, megszerette történetünket, irodalmunkat. 1865 óta feléje tekintettek a hazafiak, mint a király és nemzet közti egység létrejöttének legőszintébb pártolója felé. Ha Olaszországban rosszul meennek a császár dolgai, mondá *Andrássynak* 1866. febr. 23., *az nekem nagyon fáj, de ha Magyarországon mennek dolgai rosszul, az engem megöl.*

Jóakarata Magyarország iránt még fokozódott, midőn 1866 nyarán, a porosz háború idején, gyermekeivel együtt Budapesten vonult meg (Zugligetben, a Kochmeister villában.)

Midőn férje oldalán 1867 jun. 8. magyar királynéknak koronázták, fensége és bája annyira lelkesítette a nemzetet, mint egykor *Mária Teréziáé*. Budán szülte utolsó gyermekét, *Mária Valéria* főhercegnét (1868 ápr. 22.) és gödöllői tartózkodása, ahol gyermekeivel együtt a nép között élt, mint az egész vidék jótékony génusza, egyre fokozta azt a hódoló tiszteletet, melyet Magyarország iránta érzett.

Az egész nemzetet meghatotta, midőn elment imádkozni *Deák Ferencz ravatalához*.

Gyermekei nevelése mellett ott a vadászat s lovaglás sportját is gyakorolta. Szörnyű csapást mért reá a sors egyetlen fiának, *Rudolf* trónörökösnek halála által (1889 jan. 30.) Akkor még ő vigasztalta férjét, de a fájdalom aláasta egészségét.

Azóta leginkább utazások által igyekezett

megnyugtani mélyen sebzett lelkét. Korfuban fia emlékére gyönyörű palotát építtetett az »Achilleiont«, mert a görög herost is ifjúkorában ragadta el a végzet anyjától. 1893 novemberben ismét megjelent Gödöllőn és a fővárosban és több jótékonyági és nevelőintézetet tüntetett ki látogatásával. 1894 jan. Maderiát kereste fel 20 évi távollét után, márcz. havában pedig a Cap St. Martinon töltött néhány hetet.

Utoljára a millinneumi ünnepségek alkalmával volt hosszabb ideig Budapesten. Az ezredévi kiállítás megnyitásakor és a Mátyás-templomban tartott Te Deum alkalmával részt vett a mesés fényű ünnepségeken, de — sötét fekete gyászruhában, melyet fia halála óta le nem vetett.

Mostani svájci utazásáról két nappal ez előtt a következő hír jelent meg a napokban:

1893 óta már többször volt a szomorú hírre jutott *Territeben*, a genfi tó keleti partján. A felséges asszony az idén Territet mellett a *de Caux* hegyen levő szállót választotta ki tartózkodási helyéül. A *Mont de Caux* két hegyi patak között emelkedik 1100 méter magasságra. A hegyre kényelmes kocsinon, vagy pedig huszonöt perc alatt fogaskerekű vasutal lehet feljutni. A hegyről gyönyörű kilátás nyílik a Rhóne völgyébe és a szavojai alpesekre. A fogadó a hegytetjén télen-nyáron nyitva van. A királyné, a ki megszokott álneve, *Hohenembs* grófnő név alatt érkezett néhány nap előtt Cauxba, az első emeletet lakta kíséretével. Szokása szerint nagyon korán kelt föl és felolvasójával naponkint nagyobb sétát tett a hegy-ségben. Erzsébet királyné négy-öt hétig akart maradni Cauxban.

A gyilkos merénylet részletei távirati tudósításaink alapján a következő:

Az utolsó kirándulás.

Királynéknak a Territeben töltött időt a legapróbb részben is felhasználta szórakozásokra. A gyönyörű *Mont de Caux* pompás kiránduló helyeket nyújtott s festői kilátást nyitott az alatta elterülő Genfitóra, valamint a Rhóne völgyére. Különösen nagy élvezetet talált királynéknak a Genfi-tón tett vízi utakban s megszokott

utja volt yachton Territéből Genfibe menni s vissza. Ott időzése alatt mintegy négyszer tette meg ezen gyönyörű vízi utat kevés számú kíséretével. A tegnap reggeli utja volt az ötödik és egyszersmind az utolsó is. Minden különös sejtelen nélkül szállt hajóra Territeben csak néhány női kíséretet vivén magával s a rövid vízi utat kíséretével igen kedélyesen, vidám hangulatban élvezte végig. Genfibe érkezve kiszállott a partra s gyors léptekkel fel és alá sétálgatott.

A merénylet.

Körülbelül egy félóra hosszat sétáltatott így királynéknak kísérete előtt folytonosan szellemes megjegyzéseket, élces észrevételeket téve a tó-parti sürgés-forgást s habár csak tiszteletteljes távolból is — kis csoportokba verődve kíséretük. Ez látszólag kellemetlenül érintette felséges királynéknak és gyors lépteit megváltoztatva hajója felé tartott.

Ekkor történt az iszonyatos merénylet, melynek áldozata lett felséges királynéknak. A tömegeből ugyanis, mely mindinkább növekedett a menekvő királyné körül, hirtelen kibontakozott az orgyilkos és mielőtt a kíséret, mely különben is pár lépés távolságba ment, megakadályozhatta volna, törét villám gyorsasággal döfte a hajóra igyekvő felséges asszony mellébe.

A merénylet után.

A megsebesítettnek még annyi ereje sem volt a szurás után, hogy a hajóra jusson, hanem pár lépésnyire a gyilkosság színhelyétől elhagyta ereje és ájultan rogyott össze és ezután teljesen kísérete intézkedett, mely a borzasztó merénylet következtében elvesztette hidegvérét és e válságos pillanatban tanács tanácsot követelt. Végre is kiadták a parancsol, hogy a hajó induljon vissza teljes sebességgel Territeben, ahol a súlyosan megsebesített királynéknak saját lakosztályába vihetik és házi orvosa az orvosi segínyt megadhatja. A hajó utnak is indult, de kis idő múlva a királyné oly rosszul lett,

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Uj barátom.

X. ur elbeszélése.

Irta: Prigl Olga.

Az élet maga olyan, mint egy bábuzsinház, alakok benne az emberek. Ez a gondolat ugyan már régen megszületett Thackeray a hírneves angol író agyában s hozzája képest az én megfigyeléseim csak olyanok lesznek, mint a műcsai színpadi alakok a párisi Théâtres Français művészeivel szemben. De már csak engedjék meg, hogy felülsem a sátorfámat.

* * *

Valami igen szép dologra akartam készülni, kedves uraim és hölgyeim. Az aranyhajú bábukisasszonyt szerettem volna szerepeltetni a bársonypantallós babagavallérral, a hogy csendes, holdvilágos éjszakán kart karba öltve eljátszák az igaz, az örök szerelmeseket, a mikor a játékos fiókból csak elébem toppan egy kurtanyaku, nagybajuszu uri ember:

— Nemes Zaturai Zatura Ágoston vagyok, — mondja meglehetősen hangosan és feszes de-rekszőgben hajja meg magát.

— Örülök a szerencsének, — felelem én.

— Jó napot, — toldja meg leereszkedően s kifogástalan grandezzaival nyújtja felém az apró vörös kezeit.

— Lehetek valamiben szolgálatjára? . . .

— Csak azt akarom magának mondani kedves barátom, hogy az egész kompániája bagázz, ismétlem: bagázz! . . .

Megvető mozdulatot tett a játékos fiók felé.

Szerencse, hogy azok meg nem hallották. Az aranyhajú kisasszony épen kurizáltatott magának a bársonypantallós gavallérjával, odébb a hirtelen felcseperedett »nagysága« a krémjeivel és tortáival bajlódott, a míg a renométját megalapították; a sárga képű hivatalnok, mintha csak odanőtt volna az íróasztalához, dolgozott egyre, hogy szinte meggörbült a háta. És körül körül mindenütt sutítogtak, zajongtak, nevetgéltek, csak valahol a sarokban türülgette a szemeit egy kopott ruhájú vékony asszony, nyilván a szállásadónéja, a kövér mézszárosné pörölt vele.

A máknői emberke, az ő aránytalan nagy bajuszával meg egyre konfidensebbül viselte magát és én nem tehetek róla, ha erőnek erejével föltolakodott s helyet foglalt kínálás nélkül.

— Ugy édes barátom, — kezdte, maga elég jóképű és magának őszintén megmondhatom, hogy a mai világban nem érdemes szóba állani senkivel.

Közben a szivarjára gyújtott. Meglehetősen komisz szivar volt, a füstje majd megköhöggett, de vendégem oly kifogástalan eleganciával szította, hogy kénytelen voltam elhinni, hogy az legalább is regalitás. Kedélyesen eregette a füstkarikákat s volt a tekintetében olyan világ-

megvetés, hogy a czézároknak se fúmagálhatták volna jobban ezt a sárteket, a hova a végzetük plántálta őket.

— Hja kérem, — a régi jó idők! — sóhajtozott. A plafont nézte aztán, hogy tovább folytatta:

— Micsoda emberek közt forogtam én, mikor a báró Erdőssi Gázzival rendeztük az elite bálakat! — Talán tetszett is hallani, hogy majd félholtra tánczoltattam a kis Alexi grófnőt, a ki a barátomnak Gázzinak unokatestvére volt. Mondta is a Gázzsi: no téged halál fog a grófné emlegetni. Utóbb sugta meg, hogy örülden szerelmes lett belém. Elmondhatom kérem, mert hisz régen volt, a grófné meg is halt azóta és mint hajadon, — sohasem ment férjhez.

Főllállott, néhányszor végigmérte lépéseivel a szobát, a szivarját eldobta s két kezét a meglehetősen kopott, zsiros kabátja zsebeibe mélyesztve, elgondolkozva nézett maga elé. Majd mintha talált volna valamit, a szeme felvillant. Bizalmasan megveregette a vállamat:

— Maga, mondom tetszik nekem, valahogy úgy érzem, hogy mi szimpatizálunk együtt. Igen és bizalmas lehetek ugy-e? — feltétlen bizalmas, mint a hogy a jó barátaimmal szoktam. Az igazat megvallva kevés barátom van, igen válogatós vagyok.

Biztosítottam a kölcsönös szimpathiaról s új barátom elragadtatással rázta meg a kezemet:

— Pompás, kitűnő, hogy végre valahára

hogy a kíséret visszafordította a hajót Genfbe. A hajó kikötött ismét, de ekkor már a királyné állapotában beállott az agónia. A legnagyobb vigyázattal szállították partra s vitték a legközelebbi fogadóba óriási néptömegek között.

E hotelben játszódott le a dráma végjelenete, mely végett vetett Erzsébet királynéknak hosszú szenvedésteljes életének. Távol idegenben, egy hirtelen felbontott vendéglői ágyon, körül a fejét vesztett kíséret és tanácstalan orvosok között halt meg Magyarország királynője.

A merénylet színhelyén.

Abban a pillanatban, midőn felséges asszonyunk örökre lehunyta szemeit a vendéglő előtt óriási tömegben gyűlt össze a nép, mely a merényletet és az ennek következtében beállott halálról értesülve csaknem önkivületi állapotban hömpölygött végig az utcákon, átkozva, szidalmazva a gyilkost s a rendőrséget, mely rögtönítélő bíróságuk alól kiszabadította a gyilkost. A hír bejárta nemsokára nem csak Genfét, hanem az egész Genfi-tó környékén fekvő nyaralókat, mindenütt mély megdöbbenést és utálatot keltve a gyilkosság iránt. Szomszéd vidékekről se regesen özönlik a nép a városba, hogy a saját füleivel hallja a történeteket a színhelyen, annyira hihetetlennek tetszik az aljas merénylet híre.

A gyilkos személye.

Az elvetemedett gyilkos neve *Lucezzi*, olasz nemzetiségű, önmagával meghasonlott aljas gonosztevő. Az utóbbi időben foglalkozás nélkül élt folyton Párisban s itt összeköttetésben állott a párisi anarchista komitéval.

Kihallgatva még nem lett a nyomorult.

Külséjéről többen ismerik és állítják, hogy a királyné itt tartózkodása óta tünt fel ő is Genfben, a hol a nyilvános helyeken igen gyakran megfordult.

emberemre találtam! — Óh Istenem, s ugy látszott mintha elérzékenyült volna, már csak azért is örvendek, hogy ugy hasonlít az én régi jó barátomhoz, az Ivénne hercezeghez, a kivel egy testőrezredben szolgáltam.

— Azzal a különbséggel, hogy én nem vagyok herceg . . .

— Óh kérem, nem tesz, sőt később, eléggé sajnós, hogy nem is valami jó lábon állottunk egymással szemben a herceggel. Kérem ez olyan eset volt, hogy abban az időben párját ritkította. A lapok hasábjait irtak róltunk, azaz hogy irtak volna, de a cenzura mindent kitörölt. A titkot egyedül én s volt barátom, a herceg tudjuk, esküszöm, hogy még senkinek el nem mondtam, ön az egyedüli, a ki megnyerte bizalmamat.

Karonfogott s minden ellenkezésem daczára elvitt a kávéházba. Ott rendelkezett urasan. Hanem a históriának nem akart vége, hossza lenni.

Körülbelül annyi volt az egész, hogy ő és a herceg egy lányba szerettek, az ezredes szép szőke leányába. Mint vetélytársak gyűlölni kezdték egymást, utóbb párba jött belőle, ő a herceggel lefőlte a fél fülét, mire az szégyenében elbujdosott. Az ezredes kisasszony most az ő felesége.

Azt kezdte magasztalni. Hogy milyen szelíd, milyen igaz jó teremtés, a ki előtt ő olyan nagy auctoritás, hogy reszket, ha a lépéseit hallja. Igen, a katonásan nevelt ezredesleány . . .

A hír hatása a fővárosban.

Szeretett királynéknak meggyilkolásának híre a képzelhető legnagyobb megdöbbenést keltette a fővárosban. Ismerős és ismeretlen egyének verődtek össze, mintha valami elemi csapás üzte volna ki őket házaikból s tárgyalták a rémes esetet. Az egész főváros közönsége óriási csoportokban hömpölyög az utcákon s várják a megdöbbenő esetről az újabb értesítéseket. A rémes hír hatása alatt a színházakat bezárták s a közönségnek maguk a színházak igazgatói tolmácsoltak az egész világ közérzületét megrázó eseményt. A meghatottság óriási mérvben nyilvánul a főváros közönségénél.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése.

Budapest, szeptember 10.

Unalmasan és csendesen indult meg a vita a napirend megállapítása tárgyában. A szónokok közül többen letörülköztek, már csak kettő maradt, egy nemzeti s egy néppárti. Ma feltraktoztak *Hodossy* és *Fichler*. Délután szavazásra került volna a dolog és a többség kétségkívül el fogja határozni, hogy elfogadja a miniszterelnök által ajánlott napirendet, a mely tegnapi tüzte ki az elnök választást és a bizottsági tagságok betöltését, mára pedig a kérvények tárgyalását. De az ellenzék névszerinti szavazást kért s az hétfőre marad. Már volt egyszer ilyen vita, a mikor a fölött folyt a szó hétfőn, hogy így elmúlt szombaton legyen-e a szavazás.

Az ellenzék elérte célját és taktikai győzelmet aratott a kormány és pártja fölött, a mennyiben a máig elnyújtott vitából megakadályozta, hogy a kormány napirendjét simán elfogadják.

A napirend-vita.

Az első szónok ma a nemzeti párti *Jagics* József volt, aki Hegedüs tegnapi beszédével foglalkozott, végül pedig a miniszterelnök napirendjét nem fogadta el.

Utána *Buzáth* Ferencz a néppárti gyógyszerész beszélt. Ő elfogadja a miniszterelnöknek a napirendre vonatkozó indítványát, már csak

Nehezen forgott utóbb a nyelve. Kicsit sűrűn töltögette a maga poharát a finom vörös borból s mindig kiitta, egészen a fenéig. Akkor aztán addig addig mesélgetett, hogy leborult az asztalra és úgy sirt, mint a gyerek. Egész kis töcsa maradt a könyveitől a kerek márványasztalon. És panaszkodott, de többé nem emlegetett se bárót, se hercegeket, hanem elmondta, hogy ő tulajdonképen pinczér, volt de megunt a mesterségét. Ugy szegődött el valahová irtoknak. Az első feleségét, a ki egy szegény szatócsnak a lánya volt, — elvitte a nyomorúság, ez a második meg valóságos zsarnok, igen érezteti vele, hogy csak a néhány forintjáért vette el. Óh Istenem, a régi jó idők, — tördelte és sirt egyre.

Fizettem helyette, megfogtam a karját és kivezettem az utcára. A hüvös levegő mintha magához térítette volna. Egyre jobban kigőzölgött a feje, úgy hogy a legközelebbi utcán, a hol elváltunk, kifogástalan uri könnyedséggel vetette oda:

— Ugyan édes barátom, kölcsönözz öt forintot! — Nincs nálam apró pénz s tudod manapság a bérkocsisokról is föl lehet tenni, hogy banditák s esetleg szemet szurna a nagy bankó. Csak holnap reggelig kedves barátom . . .

Elegánsul vetette magát a bérkocsiba, s előkelő kézmozdulattal integetett felém.

Én pedig felfogadtam, hogy ez egyen kívül, hogy Önöktől kedves uraim és hölgyeim bocsánatot kérek, — sohasem leszek többé udvarias.

azért is, mert Bánffy politikáját oly veszedelmesnek tartja az országra, hogy segítségére lesz hibáiban, mert így reményli, hogy a közel időben a Bánffy aera véget ér.

A szónok erősen ostromozta a kormány büneit, a melyek kifejlődésében Kriványokat termelnek. A maró gunynyal előadott beszédet az ellenzék derűtséggel kísérte.

Utána *Hodossy* Imre beszélt. Előbb arról beszélt, hogy a miniszterelnök is igenis köteles nyilatkozni. Azután azt fejtegette, hogy Magyarország és Ausztria között csakis a vám és kereskedelmi szövetség alakjában lehet gazdasági közösség. Gazdasági közösséget tehát az abszolút, tehát nem alkotmányos Ausztriával nekünk kötnünk nem lehet.

Ezután *Pulszky*val polemizált s kimondta, hogy pártja álláspontja ez: vagy gazdasági közösség az alkotmányos Ausztriával, vagy gazdasági önállóság.

Ausztria 1898 előtt vámsorompókat állított föl ellenünk, így zsákmányolt ki bennünket. Most azonban a gazdasági szövetség alkalmas erre, azért ragaszkodnak hozzá.

A törvény nélküli közösség kell nekik, hogy diktálhassanak, mint a hadügyben.

Ezután *Holló* Lajos beszélt, aki Bánffyt támadta. Az osztrák viszonyokért is részben Bánffyt vádolja, annak is Bánffy az oka, hogy a nemzet azt hiszi, hogy a gazdasági önállósággal — a király akarata van szemben.

Fichler Győző rontott a kormányra oly hangon, hogy az elnök rendreutasította.

Ezzel a szónokok elfogytak. Következett a szavazás. A szélbali hazafiak ebből is tervet csináltak: névszerinti szavazást kértek s újabb kérvénnyel hétfőre halasztották a szavazást. Az ülés 1 órakor véget ért.

Rendelet az új esküdtisékek ügyében.

A bel- és igazságügyminiszterek az 1899. január hó 1-én életbelépő esküdtibírószékekről szóló 1897: XXXIII. t.-cz. tárgyában rendeletet bocsátott ki, melyben az esküdték alaprajstromának elkészítésére vonatkozólag tartalmaz rendelkezéseket.

A rendelkezés főbb vonásaiban a következő:

A törvényhatóságok, rendezett tanácsú városok, kis és nagy községek bizottsága ill. képviselőtestülete összeíró bizottságot alakít, mely az esküdték lajstromának kebeléből választott tisztikar segítségével végzi hivatalból.

Minden évben május hó elején, legkésőbb május hó 10-éig, az összeíró bizottság a helybeli szokásnak megfelelő módon közlést teszi, hogy a hatósága egész területén lakó minden férfi, tehát az oda tartozó pusztán és tanyán lakó is, a ki magyar honos, a folyó esztendőben legalább 26. életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azon írni és olvasni tud és évenként legalább 20 korona egyenes állami adót köteles fizetni; a mennyiben pedig időleges adómentességet élvez, husz korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bir; vagy az adózásra való tekintet nélkül: köztisztviselő, lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajóskapitány, gazdász, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az, aki a felsőbb művészeti vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, végül, aki a középiskolai záróvizsgát letette egy vagy több napon — az alaprajstromba való felvétel végett — az összeíró bizottság előtt személyesen vagy meghatalmazott által is megjelenhetik.

Az esküdték személyében történt változás az illetékes törvényszéki elnöknek bejelentendő, ugyszintén az illető törvényszéki elnökhöz intezik azok is folyamodványait, akik valamelyes oknál fogva magukat az esküdtiséki szolgálat alól felmentetni óhajtják s az elnök köteles e kérvényeket azonnal elintézni.

5% városi adóemelés.

— Az 1899. évi költségvetés. —

A mint előre hangoztattuk egy idő óta, a jövő évi költségvetése Nagyváradi városának meghozta a közköltő felemelését.

Hogy ez a közköltő felemelés 5 vagy 6 perczent, nem annyira ez a lényeg, mert ha pl. az 5 százalék nem lesz képes fedezni a jövő évi kiadást, a rákövetkező évben még magasabb összegű emelés elől nem térhetünk ki.

Az inkább az aggasztó, hogy Nagyváradi évek hosszú sora óta megbirta tartani változatlanul az egyensúlyt 37 százalékos közköltővel s most beakérenszerűen az adóemelésbe. Attól félünk, hogy ezt a lépést nagyon rövid idő alatt újabb emelés fogja követni.

A Ragány János főszámvévő által nagy gondalossággal összeállított 1899. évi költségvetés-reálisan alapokon van összeállítva, sőt úgy mondhatjuk, a fukarságig menő takarékoság tünik elő igen sok rovattal.

Es ez érthető is, mert ő látja legjobban, a legaprólékosabb részletekben a város vagyoni helyzetét, de egyttal tudja azt a szomorú állapotot is, a miben ma Nagyváradi város két fő élettereje: az ipar és kereskedelem sanyalódik.

Aggódással hallgattuk egyidő óta éppen ő tőle, hogy csak a legnagyobb takarékosággal érhetjük el, miszerint a deficitet elviselhető összeggé szorítsuk le.

A jövő évi költségvetésben 5% pótdó emelésével fedezhetőnek véli a főszámvévő a kiadásokat. Első pillanatra csekélynek látszik ez összeg, de mégis óriási megterhelés különösen azokra a szegény iparosokra, akik most is csak úgy bírnak adózó kötelezettségeiknek eleget tenni, ha maguk és családjuk életszükségeit megszorítják.

A kiadás és a fedezet közötti egyensúlyt az 5% emelés mellett csak úgy tudta elérni a főszámvévő, hogy egyes rovatok kiadási tételénél nagy összegekkel vett kevesebbet, mint a folyó évben.

Igy a kövezésnél, mivel a törvényszéki palota környéke rendezve lett s a csatornázás elömlékálatért járó díj is fizetve van, 26 ezer koronával, a Nagypiac rendezésénél 8000 koronával, a közegészségügynél 10.000 koronával kevesebb van felvéve, mint a folyó évben.

Ez mind nagyon helyes és helytálló is. Az a 26 ezer korona most is szükséges volna ugyan kövezési célra; a közegészségügy terén is sokat lehetne tenni 10.000 koronával, de hát szegények vagyunk és nagyon ránk fér, ha szemünk előtt tartjuk azt a jó magyar közmondást a takaróról.

Az előre nem látható kiadások tételénél azonban alig hisszük, hogy a javasolt 16.982 korona kiadás elég lenne. Az 1896-iki milleniumi évben, elismerjük, hogy kivételes esztendő volt, e czímen 62478 koronát adott ki a városi pénztár. Ámde egy évvel ezelőtt a most folyó évre a főszámvévő 57057 koronát javasolt. Ehhez képest a most előirányzott 16.982 korona elenyésző csekély. Pedig Nagyváradi ünnepélyes mozgalmak nélkül jövőre sem marad. Mint egyik elsőrangú vidéki városnak kijut — és így is kell lenni, — az olyan mozgalmakból, amik pár napig fel hívják az egész ország figyelmét.

A jövő év augusztus havában itt lesz a magyarországi kereskedelmi és iparkamarák országos kongresszusa. Erkölcsi kötelesség, hogy ezt a jelentőségteljes mozzanatot a város is figyelembe vegye; ehhez is pénz kell, ha ugyan nem ezrek.

A másik ünneplés, bár azt sem kicsinyeljük, a magyarországi orvos szövetségnek kongresszusa. Nagyváradi városa, mint erkölcsi testületet hívta meg a csak most megalakult szövetséget, hogy itt tartsa beköszöntőjét.

Nagyváradi, mint intelligens város egy ilyen tudományos és intelligens társasággal csak gálánsul teljesítheti házi gazdai szerepét.

Már pedig a magyar vendégszeretet pénzzel jár.

Ez a kiadás meghozza gyümölcsét közegészségügyünkre, de a szám kérielhetetlen s bizonyára rést üt azon a kereten, a melybe az előre nem látott kiadásainkat szorították.

Eddig a kevesebb kiadásokról szoltunk; a több kiadásnál a közoktatás, illetve a tanerők tétele emelkedik ki. Itt 27.800 koronával van több felvéve, mint az előző évben.

A fedezetnél egyik rovat többletet, a másik csökkenést mutat, de a kettő nagyjában kiegyenlíti egymást.

Fontos még a cselekvő tőkékről szóló rész. Itt a főösszeget 1467,306 korona 24 fillérben tünteti fel a költségvetés. A kiadás erre 1.101,282 korona s így a maradvány 367,024 korona. A fentebbi kiadás főbb tételei: 5 óvó felállítása, épület és területtel 120,000 korona, iskolákra 200,000 korona, színház építésre részlet 400,000 korona, a kir. tábla kibővítésére 134 ezer korona.

Bizunk abban, hogy ezek az összegek nem lesznek mind kiadva. Viszont sehol nem látunk egy fillért sem felvéve — az új város-házára. Pedig szükséges úgy, mint legalább is a színház.

Ezek után a megjegyzések után közöljük a költségvetést kísérő, felvilágosító magyarázatnak főbb részét:

A házi pénztárra vonatkozólag összeállított költségvetés szerint:

a szükséglet és pedig:

a) rendes kiadások összege	913.365 kor. 28 fill.
b) beruházási kiadások összege	29.550 > — >
c) rendkívüli > >	16.982 > 93 >
d) az átmeneti kiadások összege	680.843 > 60 >
Összesen	1.640.741 kor. 81 fill.

lérre; — ezzel szemben

a fedezet és pedig:

a) rendes bevételek összege	890.385 kor. 55 fill.
b) az átmeneti bevételek összege	527.943 > 16 >
a fedezet főösszege	1.418.328 kor. 71 fill.
lérre rug; tehát	222.413 > 10 >

hiány mutatkozik: mire nézve indítványozza a főszámvévő, hogy ennek fedezésére a községi iskolai 5, és ipariskolai 2, — együtt tehát már a jelen költségvetésbe beiktatott 7% pótdón felül további harminczöt (35) és ekként mindössze negyvenkettő (42) % községi adópléknak megszavazását — mely az adóhivatal által kimutatott 635.466 korona egyenesadó arányában éppen a kimutatott hiány összegének felel meg; továbbá tekintettel arra, miszerint a kisdédóvóda ügy rendezése iránt hozott közgyűlési határozat végrehajtása e czímű kiadásainkat oly magasra emeli, mely a kisdédóvóda törvény értelmében a községekre rótt teher egész összegét kimeríti, — annak kimondását, hogy a jelen évre érvényes 37%-tólival szemben mutatkozó 5% közköltő emeléséből 3% mint kisdédóvóda pótdó lesz a költségvetésbe beiktatandó, — felsőbb helyen eszközölje ki a város

Ezen költségvetés szoros összefüggésben van a törzsvagyon-alap költségvetését illetőleg azon nagyobb beruházásokkal, melyek, mint a közel jövőben megvalósítandó tervek, — napirendre tűzettek és a melyek végrehajtása többé nem idő kérdése, hanem csupán az azokhoz fűzött törvényszerű alakításoktól függ, sőt a melyeknek kerestülvitele már is folyamatban van.

Ilyenek:

1. a tolonczház építése;

2. a varaljai iskola kibővítése;
3. a varaljai kisdédóvóda építése;
4. további 5 kisdédóvóda telkének megszerzése és felépítése;
5. a járványkórház telkének megszerzése és felépítése;
6. a temetők rendezése;
7. iskolák építése;
8. színház építése;
9. a kir. tábla helyiségeinek pótléptékezés által történendő kiegészítése; ezenfelül:
10. számításba kell még vennünk a »Vilmos főherceg tüzérlaktanya« építési költségeiből még fenálló és a jelen évben kielégítésre váró vállalati összeget is.

Eme beruházási kiadások a házi pénztári költségvetés bevételi fejezetének »Cselekvő tőkék kamatai« czímű főrovat alatt kellőképpen részletezve vannak s így tekintve véve még azt is, hogy a törzsvagyon-alapban kezelt különféle értékek kamatai a házi pénztár költségvetésébe az említett rovatok alatt már mint közvetlen jövedelmek lettek beiktatva: a törzsvagyon alap költségvetésének egybeállításánál csupán arra szorított a főszámvévő, hogy a kezdő maradvány az 1897-iki eredmény és 1898-iki költségvetés egybevetése után a házi pénztári költségvetéssel is összhangzatba hozassék és másfelől, mint a kérdéses beruházásokra az 1899. év végéig előreláthatólag felmerülő szükséglet a »Házi pénztárnak átadandó ellátmány« czímén azon összeg vétessék fel, mely az 1898. évre e czímen már beiktatott 315.000 koronát az ezen jelentésben kitüntetett 1.101.282 koronára kiegészíti.

Az ekként szerkesztett költségvetés szerint 1899. évre

a kezdő maradványt	1.152.306 kor. 24 fill.
a folyó bevételt	1 000 > — >
a bevételek összegét	1.153.306 kor. 24 fill.
a kiadások összegét	786.282 > — >
tehát a végmaradványt	367.024 kor. 24 fill.

lérrel hozta javaslatba.

Hol pocsékolják a vizet?

— A hadapródiskolánál. —

Közegészségi, tűzbiztonsági és kényelmi tekintetből megbecsülhetetlen Nagyváradi város vízvezetéke.

Ismételjük, Nagyváradi város vízvezetéke; mert nem mindenütt annyira vált be, közegészségi tekintetben különösen, mint nálunk.

A városra azonban súlyosan nehezedik az a tévedés, hogy a szakértők biztosították a város közönségét arról, miszerint hosszú időnkig elég lesz a berendezés és alig négy év csaldást hozott.

53 ezer forint költséggel ki kell bővíteni a vízműtelepet.

A vállalkozó most van a legnagyobb munkában, hogy ezt a kibővítést eszközölje.

A Walser-czég műszaki erő, Walser János mérnök felügyelete alatt erősen dolgoznak.

Szép és érdekes munkát végeznek, érdemes a megtekintésre. Az új kut már majdnem készen van s a vízgyűjtő galleriából 30 métert teljesen működésbe hoztak. A további 120 méter hosszban ássák az emeletnyi mélységű üreget, a ho tovább rakják le a lyukacsos nagy vasöblöket, a melyektől reméli a város, hogy jövőre nem lesz vízhiány.

Az új kutnak és vízgyűjtőnek külön vezetősöveket raknak egy másik nagy árokba.

A kibővítésnél erős próbára teszi Walser mérnököt, hogy a víztelep a munkálatok mellett is eddigi állapotában jól működjön. Ez, dicseretére legyen, megfelelt a kívánalmaknak minden nehézség daczára.

Nagyváradi városa kötelezte magát, hogy az új honvéd hadapród iskolának a megnyitás után, ingyen szolgáltat vizet. A szakértők azt mondják, hogy erre a célra csaknem egy új

vizhuzó gép kell. De hát elismerjük a hadapródiskola nagy fontosságát, a város köteles a vizet adni.

Azonban csak a napokban bocsátotta ki a polgármester legújabb felhívását, hogy a közönség takarékoskodjék a vízzel, mert elzárják a csapokat, sőt meg is büntetik őket.

És ebben a »viz inséges« állapotban látjuk, hogy a még meg sem nyílt hadapródiskolánál miként gazdálkodnak a vízvezetési vízzel.

Most készítik ott az utakat, készítik elő az épületeket, hogy átvegye a honvéd kincstár.

A hadapród iskolánál felállított vízóra azt mutatja, hogy 24 óra alatt 900 köbméter víznél több ömlött be az iskola területére. És amikor ez történt, pedig napok óta így van, a vízvezeték magas tartányában majd 45, majd legfeljebb 80 centiméter magas volt a vízállás.

Egy nagyobb tűz ilyenkor s kétségbe kell esnünk, hogy segíteni nem lehet, mert fél millióba került vízműünk megtagadja a szolgáltatást, a régi rossz vizes hordók pedig élvezik nyugalmukat s legfeljebb úgy tehetnek szolgálatot, mint a podegrás ember ha futni kell.

A megmérgezett Körözs.

— Hivatalos vizsgálat. —

Lapunk mutatott rá a legalább is különös eljárásra, hogy egy érdekszövetkezet milyen kárt tehet saját előnye érdekében a köznek.

A Bihar Szilágyi olajgyárnak azt az eljárást értjük, hogy minden hatósági engedély nélkül megfertőztessen, egészségügyi tekintetben veszélyeztessen egy hosszú vidéket. A Bihar-Szilágyi olajgyár jó idő óta beereszti a mérges vitriol-salakot a Sebes-Körözsbe; veszélyeztetve a partmenti lakosság állattenyésztését, de veszélyeztetve 40 ezer lakosnak a közegészségét.

Figyelmeztetésünk talpra állította, hogy úgy mondjuk, Nagyvárad egész polgárságát és a tanácsot, legelől az új polgármesterrel.

Azóta sok tintát elpocsékolnak ebben a kérdésben, de a víz felületén is láttuk azt a sok színben játszó m. rget.

A városházán, pénteken mosolygó arczokat láttunk e kérdés tárgyalásánál azoknak az arczán, akik úgy szeretik — a formát.

Pedig a jövő megmutatja, hogy nem mosolyogni való dolog volt ez a kérdés.

Tegnap volt az előre híresztelt helyszíni szemle. Akik kint jártak, mind olyan fedhetlen jellemű embereknek ismerjük, akiknek az eljárásában meg kell biznunk.

Papp János megyei főjegyző elnökölt. Nagyvárad város képviselőjében jelen voltak: dr. Baróthy Ágost tb. főorvos, Lovas Zsigmond v. mérnök, ott voltak még a partmenti érdekelt községek megbízottai, továbbá a gyár képviselőjében Pallay Lajos nagyváradai ügyvéd és a gyár igazgató.

Papp János főjegyző előadta a dolog történetét, s hogy a miniszter elrendelte, az alispán útján, a vizvételt és a vizsgálatot.

A bizottság öt helyen vett 10—10 liter vizet. Először onnét merítettek a hol a gyárból kiömlik a szennyvíz; a második merítést a gyárból a patakba ömléstől vették; a 3-ik palack vizet a Körözsből vették, felül a gyáron, a hol még nem fertőzhető meg a gyár a vizet. A 4-ik palack vizet a patak beömlési helyétől lefele a Körözsből vették. És az ötödik 10 liter vizet a Körözsből került ki a nagyváradai vízvezeték felül.

A palackokat Papp János megyei főjegyző a megye pecsétjével, a gyár igazgató pedig a gyár pecsétjével lezárták. Így kerül fel az országos vegyvizsgálati állomáshoz.

Elösmerjük ezeknek az uraknak a legigazságosabb eljárását. De ezt a vizsgálatot jobban szeretttük volna, a felzaklatott kedélyek megnyugtatósa végett is, ha az »állami« pénztárak vizsgálata szerint intézik.

Ott beállít egy »ember«, felmutatja a megbízását és vizsgál; a nélkül, hogy a hivatalban eözetesen tudnának róla. Előre nincsen jelezve a jövetel.

UJDONSÁGOK.

A nemzet gyásza.

Mérhetlen, lesújtó gyász hírére hozta meg tegnap az esti órákban a táviró.

A magyar nép védasszonya, Erzsébet királyné Ő Felsege, örült, gazmerénylet áldozata lett.

A borzalmasnál is nagyobb, fájóbb gyászos esemény híre legelsőbben szerkesztőségünket érintette megrázó fájdalommal, lesújtva mindannyiunkat. A kétségbeesés fájdalommal vegyeskedés fogta el szívünket s nem mertünk hinni a megrázó sorok valóságában. Nem találta kételkedő lelkünk a megfajtást ahhoz, hogy igaznak higyük el a lélektrázó gyászos hírt. A legáldottabb nő, a magyar nemzet védangyala valóban gyilkos merénylet áldozata lehet?

Koronás főnk nagyon szomorú tragédiáját láttuk, de legalább a látszat, a politikai körülmények megadták jól vagy rosszul a kulcsot az esemény magyarázatához; de itt a gondolat nem képes felfogni egy örült rémtett mértékét. Az a sok kinszenvedésen megtört fejedelmi alak csak áldás volt és mint egy nemzet megtört boldogsága élt szomorú emlékeinek. Most már ott fekszik élettelenül egy nemzet igaz részvételtől, egy szenvedések által megedzett ősz király fájdalmától körülveve az áldott fejedelemasszony. Vajjon mikor lesz még a magyarnak ilyen védangyala? . . .

*

Alig hallgattak el a harangok, az Údvözítő szent anyjának mai névnapját hirdető, a táviró szolga meghozta gyász hírt a távol Svájc-ból, hogy a magyar nemzet szeretett királynéját a legújabb kor örült rögeszméjének egyik híve orvol meggyilkolta.

A lélektrázó borzalmas hírt azonnal tudattuk telefon útján a bíbornoki palotával, a polgármesterrel, a katolikus körben összegyűlt előkelőségekkel. Azonkívül pár percz múlva a következő különkiadást küldtük szét a körökbe, színházba és más nyilvános helyiségekbe.

Budapest, szept. 10. (Saját tud. távirata Érkezett este 8 óra 2 perczkor). Jubileumot akar tartani a császár, a mi királyunk. Nem volt annyi boldog napja, hogy a boldogságát jubilálta volna, csak az Isten kegyelmét akarta megköszönni 50 éves császári jubileuma alkalmából, hogy ha vállára tette a csapások nehéz keresztjét az Ur, erőt is adott hozzá, hogy azt elviselni bírta.

Új csapás jött, rettenetes, melynek leírásánál reszket a toll kezünkben. A felséges királynőt, a mi rajongásig szeretett nagyasszonyunkat meggyilkolták.

A távirat szava lakonikus: »Királynéknak ma Genfből Territibe kirándulásra indult, hajón, hol egy anarchista szíven szurta: nyomban meghalt.«

Elséges Urunk! Gyászod rá borul két országodra s annak mélysége szíveden át még fájóbbasabban nyílal népeidre, melynek oly végtelen pótolhatatlanul sokat veszítettek abban ki neked is egyedül maradt vigasztalásod volt.

Pár percz múlva rengeteg nép ostromolta szerkesztőségünket és a nyomdát külön kiadásért.

A színházban éppen a Gésák végrehajtási

jelenetét játszották, mikor a függöny váratlanul legördült. A közönség egy csekély része már értesült a szomorú megrázó gyászos eseményről. A nagyobb rész azonban meglepődött.

Janovics megjelent a színpadon s jelentette, hogy az országot ért mély gyász folytán az előadást megszakítják.

A színpadon nyolc napig nem lesz előadás. A vendéglőkben, a hir hallatára vége lett a vigságnak, elhalt minden zene.

A város közönsége, mintha nem bírta volna elhinni a rémitő tragédiát, leverve megsokasodott az utcákon, bizva, remélve, hogy csak hiób hir az egész. Még a késő éjjeli órákban is tömegesen keresték fel a szerkesztőségeket, hogy hallják — a czáfolatot.

Ez nem jött, de megjöttek a szomorú eseményre a részletek.

Imádkozzunk! . . .

Frigyes főherceg és Izabella főhercegnő a magyar iskola ügyért.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter a következő köszönő levelet intézte Frigyes főherceg és Izabella főhercegnő Ő Császári és Királyi Fenségeikhez:

Fenséges Császári és Királyi Főherceg Ur! Fenséges Császári és Királyi Főhercegnőasszony!

Császári és Királyi Fenségeknek a magyar tanügy iránti bőkezűsége és meleg érdeklődése már nem egy esetben szolgáltatott fényes tanubizonyítást Császári és Királyi Fenségeknek a hazai kultúra előbbre vitelét istápoló fenkölt érzéseiről.

Legutóbb is tudomásra jutott, hogy a német anyanyelvű lakosokkal bíró Feltorony községben Császári és Királyi Fenségek áldozatkészségéből a községi lakosok 3—6 éves gyermekei részére minden tandíjmentes kötelezettség nélkül egy magyar tannyelvű kisdudóvoda létesült és tartatik fenn.

Mint Ő Császári és Apostoli Királyi Felsőgenek vallás- és közoktatásügyi magyar minisztere legkedvesebb köteletségemet teljesítem, a midőn Császári és Királyi Fenségeknek a feltoronyi kisdudóvoda létesítéseért és fenntartásért hódolatteljes köszönetemet nyilvánítani bátorodom.

Budapest, 1898. augusztus hó 31-én.

Wlassics Gyula, s. k.

* **Bunyitay kanonok a szent jobbi is o-lának.** Bunyitay Vincze apátkanonok — mint ériesülünk — szép áldozatot hozott a magyar népnevelés ügyének. Szent-Jobbi község katolikus hívei u. i. élőkön a hitközség érdemes plébánosával Zelinck a János espressel és az apátsági uradalom bérlelőjével Kugler Alberttel azon faradoznak, hogy kath. leányiskolát állítsanak. Az apátság már másfél év óta üresedésben levén, nehezen megy a dolog. Szerencsére párfogóra akadtak Bunyitay Vincze apátkanonok személyében, aki több mint egy évtizedig ott lelkészkedett s így ismeri a vidék népének helyzetét és szükségait, 1000 koronát ajánlott fel az iskola czéljaira. Adományáért a kultuszminiszter a hivatalos lap tegnapi számában mond elismerő köszönetet.

* **A merhetlen gyászért.** Ő Felsege Erzsébet királynő váratlan elhunytja miatt a polgári lövészegylet szabaddíjlövését és társas vacsoráját a kitűzött időben nem tartja meg.

* **Anyakönyvi kinevezések.** A m. kir. belügyminiszter Biharvármegyében anyakönyvvezetőkké a zsákai anyakönyvi kerületbe **Farkas Kálmán** közégi jegyzőt, az újlelai kerületbe **Tamáskovics Béla** h. községi jegyzőt, anyakönyv-

vezető helyettesé pedig a kebesdi kerületbe Pap Ábrahám s.-jegyzőt nevezte ki s valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

* **Mária névünnepe.** Ma Mária névünnepe alkalmából a diszes kath. templomokban ünneplés Istentiszteletek fognak tartatni. Az ünnep alkalmából reggel 9 órakor az Orsolya zárdában dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök a *bérmálás* szentségét fogja kiszolgálni *Sor. M. Antónia sz. Ambrózy* Blanka orsolya-apácának és dr. *Pap* Oszkár ezredorvos neje sz. Böhm Cosina részére d. e. 9 órakor. — Ugyan e napon a közeli *Körözs-Tarjánban* templombucsu lesz, melyre városunkból is igen sokan szoktak procezzsiókban kivonulni. Körözs-Tarjánban a szent misét teljes segédlettel *Palotay* László apát kanonok tartja, a szentbeszédet pedig *Köpös* József olaszii segédlelkész.

* **Uj főispán.** Ő Felsége a m. kir. belügyminiszter előterjesztésére gróf *Csáky* László Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye t. b. főjegyzőjét, *Csáky* Albin volt kultuszminiszter fiát, Ugocea vármegye főispánjává nevezte ki.

* **A szabadságoltak öröme.** Vége a nagy gyakorlatoknak, melyek Buziáson folytak le Ő Felsége jelenléte mellett. Ezeknek a meleg napoknak eltűnésével háromszoros öröm ért nagyon sok magyar katonát. Először is azért örülnek, mert vége van annak a nagyon hosszú három estendőnek, elszédhetik a rég óhajtott »czipil« ruhát és ledobhatják a komisz mondurt. Másodszor pedig meg van az öröm, hogy szerencsésen átküzdötték a nehéz napokat, amelyek a legfőbb hadur is gyönyörködött, mert hogy gyönyörködött Ő Felsége a derék hadfiak kitartásában, ügyességében, eléggé mutatja az a körülmény, hogy az »ereg« bakáknak, a most szabadságoltaknak egy harmadik örömről is gondoskodott felséges atyai szívével. Ugyanis minden szabadságra menő katona, — ki a buziási gyakorlaton részt vett — érmet kapott az Ő felsége arczképével, míg a másik oldalon a következő felirással: »Ő Felsége a királynak a buziási őszi hadgyakorlatoknál való jelenléte emlékeül 1898. szeptember«. Így aztán háromszoros öröme van most szabadságolt katonáinknak!

* **Hová folyik a kanális?** A rendőrség tegnap az egyik Körözs-part melletti házban érdekes titoknak jött a nyomára. A rendőrségnek feltűnt, hogy a Körözs vize meg van fertőzve, aminek következtében azután a dolog oka után kezdtek kutatni. Ezt nem sokára meg is találták. Észre vették ugyanis azt, hogy az egyik háznál a házi kanális be van vezetve s ez fertőzi meg a Körözs vizét. Amint azután a rendőrségi nyomozás során kitént, hogy a házban rég óta meg volt ez az eldugott kanális, amit időközönként kinyitottak s a házi szennyest beengedték a Körözsbe. Érdekes, hogy a házmeester is észrevette, hogy a rendőrség megtudta a dolgot és ezért a cigánynak, aki a kanálist kinyitotta, megparancsolta, hogy a kanálist zárja be s a cigány amikor a csatornát beakarta dugni, a fojtó gázok következtében elszédült. A rendőrségen most folyik a nyomozás s a háztulajdonost érzékenyen megbüntetik.

* **Kinevezés.** A vall. és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Sidlovits* Kálmán nagyváradi róm. kath. főgymnáziumi rajztanárt a szegedi állami felsőbb leányiskolához ideiglenes minőségben rendes rajztanárrá kinevezte.

* **Füzdővonatok megszüntetése.** Nagyváradi és a Püspök- és Félix-füzdő között közlekedő összes magyar államvasuti és közuti füzdő vonatok közlekedése f. hó 15-én a Nagyváradról este 8 óra 58 perczkor induló 6706. számú vonattal és a Vásártérről esti 9 óra 46 perczkor induló 64. számú vonattal be fog szüntetni.

* **Távirda hivatal Komádiban.** A kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy Komádi

községben, a posta-hivatallal kapcsolatosan távirda hivatal állíttassék fel. A vasut állomás és a község között létesítendő távirda vonal irányának megállapítása végett szeptember hó 20-án délelőtt 9 órára bizottsági bejárást rendelt a miniszter s ennek vezetésére *Buzogány* Gyula posta-távirda mérnököt küldte ki, továbbá meghívta a mező-keresztési főszolgabíró.

* **Eljegyzés.** Glac Vilmos nagyváradi tekintélyes polgár kedves, művelt és bájos leányát Glac Vilma kisasszonyt eljegyezte Középe ssy Elemér földbirtokos.

* **Népgyűlés a Réten.** Az az eljárás, amit a városi tanács a bonczház építésével követett, nagyon és méltán elkeserítette a Rét városrész polgárságát. Különösen a pénteki közgyűlésen előterjesztett tanácsi javaslat öntött még olajat a tüzre, mert ebben a tévedés beösmérése helyett a dacz és a jogtalanul vélt omnipotenzia nyilatkozott meg. A Rét polgársága azonban éppen nem akar az ilyen erőszak előtt meghajlani, hanem kész elmenni a miniszterterhez, ahol szóval és okmányokkal czáfolja a tanácsot. Az első lépés lesz ehhez a mai népgyűlés, melyet a Rét polgársága tart.

* **Hová lett a gyűrű?** Tegnap délelőtt *Liebl* Gyula órás üzletébe beállított egy falusi ember, *Varga* Károly, a ki gyűrűket kért mutatni. Az egyik tanuló, *Szeles* Pál mutogatott is, azonban állítása szerint amíg egy kis időre eltávozott, *Varga* ellopott egy kis kőves arany gyűrűt. A rendőrség a becsületes vevőt keresi.

* **Tűz V-Velenczén.** Tegnap, szombat este Várad-Velenczén *Kiss* György nagyhid-utcai házára rászállott a vereskakas. A laképület és az istálló csakhamar lángokban állott. A tüzoltóság *Mezey* Mihálylyal kivonult s mivel az égő házat már megmenteni nem lehetett a szomszédos épületek megmentésére szorítottak. Ezen fáradozásuk sikerült is.

* **Magyar név.** Kiskoru *Markbreiter* Simon nagyszalontai lakos nevének »Major«-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter engedélyezte.

* **Belényes vásár-díjzabása.** Belényes község éppen úgy járt el a vásárvám és a helypénz szedése kö ül, mint Nagyváradi város. Anélkül, hogy a kereskedelmi miniszter engedélyezte volna, a vámoknál beszédtek a behozott árak után a piaci helypénzt is. Belényes község a vásárvám és helypénzszedési díjzabályzatot módosítani óhajlja s az ügy ezen a réven került a miniszter elé. A vármegye közönségéhez érkezett leirat szerint a miniszter oda nyilatkozik, hogy az eredeti királyi adománylevelekből arról győződött meg, miszerint Belényes községnek 4 országos és 1 heti-vásár tartására van joga. Az adománylevelekből azonban nem tűnik ki, hogy joga lenne a községnek a községbe behozott minden árucikk után vásár- vagy behozatali vámot is szedni. Helytelen volt, hogy eddig is vámot szedett olyan cikkekért, a melyek piaci eladásra nem kerültek; ennek további szedésétől a községet eltiltja. A piaci helypénz szedési jog csak azért lesz engedélyezve, hogy abból a vásár fentartási költsége fedeztessék, nem pedig hogy a községnek jövedelem-forrás nyitassék. Hogy az árukat a piacz elkerülésével ne az utcán adják el, készítsen a belügyminiszter által is jóváhagyandó vásárrendtartási szabályrendeletet s abban mondja ki, hogy az árucikkek, büntetés terhe alatt csak a piaczon árusíthatók el. A község azon aggálya sem áll fenn, hogy az üres szekérrel behozott lovakat eladhatják, mert a fennálló szabályok szerint állatok csak az állatvásár-téren adhatók el s ezt kell ellenőrizni. Végül felhívja a miniszter a községet, hogy a díjakra vonatkozólag szorosan tartsa magát a miniszter rendelkezéséhez.

* **Adományok és felülfizetések az ipar-területi menház javára tartott szini előadás alkalmával.** Nemes és jó szívűségéről ösmert Nagys. Nagy Bölöny Bölnyi József ur, a kolozsvári nemzeti színház intendánsa volt szives egy bérlet szünetben tartott előadás összes bevételét 362 frt 20 krt kiegészítve 500 forintra a jótékony cél alapjára adományozni, továbbá Neuschlosz Ödön és Marczel budapesti építési vállalkozó czég 100 frtot, Pallay Lajos 25 frt, ifj. Berecky Sándor és Reis Lajos Emil öt-öt forintot, Dr. Dézsi Géza, M. L. gyógyszerész és Király József három-három forintot, Kempner Mór, Sztarill Ferencz, Weisz Gábor, dr. Altman Jakab és K. D. mászáros két-két forintot, Bertsey György, ifj. Tóth Ferencz, Des Escherrolles Krusper Károly, Nagy Zsigmond, Sal Ferencz, Kóky András, Kovács Kálmán, Rozsly Géza, Badar Béni, Szilágyi Géza, Heringh Sándor, Rendes Vilmos, Sternthal Sándor, Nagy Lajos, Bátor József és egy honvéd főhadnagy egy-egy forintot. Szegedi József, Zborai Gyula és Vasas József egy-egy koronát, Mokry János 80 fillért, Kiss Gyula 20 fillért. Fogadják a jó szívű adakozók az emberbaráti cél iránti kegyeletekért e helyen is hálás köszönetünket. Az ipar-területi jótékonyági bizottsága nevében Bertsey György elnök, Jankovich János főjegyző.

A vevőközönséget értesítjük, miszerint Fábry Testvérek üzleteiben az őszi idényre kalapokban újdonságok 75 krtól 6 frtig, uri, női és gyermek Carlsbadi czipők mintegy 7—8 ezer pár továbbá keztyük, harisnyák, nyakkendők, fehérneműek stb. megérkeztek megelő nagy választékban, minek következtében különösen kalapok és czipők rendkívüli olcsó áron árusíttatnak el, miért is mindenkinek érdekében áll bevásárlásait csakis Fábry Testvérek üzleteiben eszközölni.

EGYESÜLETEK.

Az oryos egylet közgyűlése.

Tegnap délután Nagyváradi város egyik legkiválóbb tudományos testülete: a »Biharmegyei orvos-, gyógyszerész- és természettudományi társulat«, mint az országos orvosszövetség fiókja tartotta közgyűlését.

Dr. *Konrád* Márk elnökletű alatt a tagok majdnem teljes számmal voltak jelen.

Dr. *Konrád* elnöki megnyitójában rámutatott arra a méltatlan támadásra, a melylyel a fővárosi sajtó illetve a csak most megalakult orsz. orvos szövetség elnökét: dr. *Kéllly* Károlyt, a szövetség alakulásakor tartott gyűlésen. Fejtette a szervezetet célját, fontosságát s reményét fejezte ki, hogy a szervezetet a társadalom is örömmel fogja felkarolni. Végül elterette az orsz. szervezetet elnökét: dr. *Kéllly* Károlyt.

Ez után dr. *Grósz* Menyhért terjesztette elő jegyzői jelentését az elmúlt év működéséről. Esmegazdag jelentésében foglalkozott az orvosi rend törekvéséről, a dekadenciáról, mely az orvosi rendnél észlelhető. Tüzetesen, virágos és tanulmányra valló fejtegetésben kimutatta az orvosi bajait, sérelmait, mikor éppenséggel a legfőbb, hogy a tisztas karból kerülnek ellenségek, akik az orvosi dekorumot tapossák. Rámutat az elmúlt év működésére s ennek eredményére. Az év eltelt a szervezkedéssel. Fejtette a szervezet hasznát; a fiókoknak, mint láncszemeknek egybe kell kapcsolva lenni, s ez mind szorosan tartoznak a központihoz, mert nagyobb dolgokban csak így lehet sikeresen fellépni. Örömet fejezte ki, hogy a megyei orvosi kar külön fiókot alkotott, mert mennél több fiókja van a szövetségnek annál eredményesebb lesz a működés. Hosszasabban foglalkozott a kuruzslókkal, majd bejelentette,

hogy az országos szövetség a 'jövő évben itt tartja kongresszusát.

Végül a tenni valókkal foglalkozott. A hanyatlás oka tultengés és a betegségyező egyletek, a hol az orvos 7 krt kap egy látogatásért. Nagy baj még a versengés, szédelgés, a reklám. Országosan kell ezt a kérdést rendezni, az orvosi díjazásokkal együtt. Igényeik nem tulzotak, de becsületesek. A nyugdíj-ügy is fontos, ezt maguknak kell rendezni. Bejelenti, hogy a fióknak 38 tagja van.

A jelentést megtapsolták.

Dr. *Berkovits* Miklós indítványozta, hogy az orsz. szövetség hivatalos lapjának szerkesztőjét kérjék fel a felolvasott jelentés közlésére, a megtámadott elnökkel szemben pedig rectifikálják a fővárosi sajtó támadását. Fejezze ki a fiók bizalmát, ragaszkodását dr. *Ketty* Károly elnök iránt s erről átiratilag értesítsék az elnököket.

Az indítványt elfogadták.

Dr. *Konrad* Márk indítványára a jegyző jelentését külön lenyomatban is elkészítették.

A pénztárnok jelenti, hogy a pénztár állapot 84 korona. Tudomásul vették.

Bejelenti elnök, hogy az orsz. szövetség köszönettel fogadta Nagyvárad azon meghívását, hogy a jövő évi kongresszust Nagyváradon tartsák meg.

Végül az eddigi tisztikart, dr. *Konrad* Márk elnöksége alatt újból megválasztották.

Elmaradt választmányi ülés. A nagyváradvárosi árva-báza igazgató választmányának t. tagjaival van szerencsém tudatni, hogy a folyó évi szeptember hó 12-ének d. u. órájára a városház tanács termébe összehívott választmányi ülés közbe jött akadályok miatt, a kitűzött időben meg nem tartható, miért is a további értesítésig elmarad. Nagyváradon, 1898. szept. hó 10-én. Dr. *Bulyovszky* József, polgármester.

SZÍNHÁZ.

György Ilona vendégszereplése Buda-pestben. György Ilona, akit a nagyvárad közönség mint a kolozsvári nemzeti színház volt tagját ösmeri, most Pesten a »Magyar Színház«-ban fog több estén vendégszerepelt. A művész, aki most *Leszka* y társulatánál van, az »Áruló« című szenzációs új dráma premierjén lép fel először e hó 16-án. Az új drámából a próbák már nagyban folynak a Magyar színházban.

IRODALOM.

— **Szent Gellért.** A pannonhalmi Szt. Benedek rendü tanárok által szerkesztett ifjúsági hitszónokiati folyóiratnak megjelent a második füzet a következő tartalommal: A Magyarok Nagyasszonyának ünnepére; A boldogságos Szűz multunkban a szép szeretet anyja, jövőnkben a szent reménység. *Borbély* Kornél, pannonhalmi főapáti ált. helynöktől Pünkösöd után XIX. vasárnapra: Vázlat. A keresztény élet természetfölötti jellege. *Mázy* Engelbert dr., pannonhalmi tanárképző-intézeti tanártól. Pünkösöd után XX. vasárnapra: Homilia. *Szinek* Izidor dr., pannonhalmi teológiai tanártól. Pünkösöd után XI. vasárnapra: Vázlat. A szülék iránt való engedelmisségről. *Pollák* Sándor kézirata nyomán. Pünkösöd után XXI. vasárnapra: Homilia. A sérelmek megbocsátásának jelentősége a lelki életben. *Hajdu* Tibor dr., pannonhalmi teológiai tanártól. Boldog Mór ünnepére: Boldog Mór az imádságban mintaképünk. *Janda* Bernardin, pannonhalmi tanárképző-intézeti tanártól. Pünkösöd után XXII. vasárnapra: A hivatás kötelességei a vallás kötelességeivel kapcsolatosan teljesítendő. *Mann* Honór, győrszentiváni lelkésztől. Pünkösöd után XXII. vasárnapra: Vázlat. Adjuk szívünket Istennek. *Stanits* Fulgent, pápai gymnasiumi tanártól. Apologetikus beszéd: A hittitkokról. I. Az ember kénytelen a tudományban is elfogadni titkokat, nincs ok, a miért elvesse a vallás titkait. *Saly* Brunó, győri gymnasiumi tanártól. Alkalmi: Szent áldozásra előkészítő beszéd. A

legméltóságosabb oltáriszentség mivoltáról. *Öcsényi* Anzelm dr., pannonhalmi teológiai tanártól. A »*Szent Gellért*« megjelenik július és augusztus kivételével minden hó közepén. Minden füzet a következő hóra szóló anyagot tartalmazza. Előfizetési ára 4 frt, mely a szerkesztőség címére, *Pannonhalmára* (u. p. Győr-Szent-Márton) küldendő. Melegen ajánljuk a középiskolai hittanárok figyelmébe, kiknek igen jó szolgálatot fog tenni ez a kitűnően szerkesztett folyóirat.

— **A »Magyarnemzet Aranykönyve«.** Az ezeréves ünnep alkalmából néhány írónak az az ötlete támadt, hogy megörökítsék az ezeréves Magyarnemzet most élő családait. E célból a fent olvasható címmel *Kulesár* Béla genealogiai lexikont szerkeszt, mely díjtalanul fogja közölni minden honpolgár rövid életrajzát és leszármazási adatait. Szóval ez a vállalat új »*Velencei Anyakönyv*«, valóságos demokratia »*Gothai Almanach*«-ja lesz. A vállalatból minden hónapban egy két, körülbelül 1000 életrajzot tartalmazó könyv, betűsoros névmutatóval ellátott kötet jelenik meg díszes kiállításban albumalakban. Egy ilyen önálló egész kötet képező könyv ára 1 frt lesz. A vállalat szerkesztősége és kiadóhivatala *Garay-tér* 19. szám alatt van. — A vállalat az életrajzi adatok gyűjtését 1897-ben kezdte meg, még pedig oly sikerrel, hogy már az 1897. év végén 30 ezer életrajz állott a szerkesztőség rendelkezésére. A vállalat kötetei f. évi novembertől kezdve sürü egymásutánban jelennek meg.

TANUGY.

A zeneiskola megnyitása. A nagyvárad zeneiskolánál a tanóra beosztás addig nem eszközölhető s a tanítás meg nem kezdhető, míg a növendékek a más iskolai — gymnasium, reál, polgár stb. — elfoglaltságukat feltüntető tanóra-rendeket be nem mutatják. Hogy tehát a zeneiskolai tanítás mielőbb — lehetőleg már folyó hó 15-én — megkezdhető legyen, felkérnek az érdekelt szülék, miszerint gyermekeiket a tanórárend bemutatására utasítani s azok, kik gyermekeiket a zeneiskolai felvételre már előjegyeztették, de szabályszerűen be nem iratták, a beiratás végett legkésőbb f. hó 15-ig jelentkezni sziveskedjenek. A zeneiskolai tanítás megkezdéséről, valamint a növendékek beosztásáról és tanáraitól a t. szülék annak idejében levélben lesznek értesítve. Nagyvárad, 1898. szept. 10. *Réz Mihály*, igazgató.

Igazságszolgáltatás.

A kilőtt nagybögös.

A rákos-csabai cigánybanda az elmúlt tavaszon nagybögös nélkül járta be a korcsmákat. Ha valamelyik muzsikáló legény megkérdezte tőlük, hogy hol van a nagybögös, a primás egykedvűen mondogatta:

— Kilőtték, instálom, kilőtték...

Hogy miképpen lőtték ki a nagybögöst, ezt ma délelőtt a pestvidéki törvényszék tárgyaló termében hallhatták meg az érdeklődők. Ugy történt a dolog, hogy ez év április 20-án este *Csapitzky* István betért *Zsubori* Ferenczné korcsmájába, ahol éjfélidőig, Ekkor vetődtek oda *Oláh József*, *Villás* Antal és *Levász* Ferencz muzsikus-cigányok akikkel *Csapitzky* mindjárt el is húzta a nótáját. Később a mulató legény a korcsma elé ment, ahol egy csomóba állottak *Nagy József*, *Nagy György*, *Czetényi* András, *Fodor* István és *Szabó* Gábor.

Csapitzky rájuk kiáltott:

Mondjátok meg a neveteket! Aki nem mondja meg, az hunczut gazember...

Nagy József azzal felelt a kötekedő legénynek, hogy arczul ütötte. *Oláh József*, a nagybögös a verekedni készülő köze lépett s csitítani akarta *Csapitzkyt*. De ez hirtelen félre-

lökte a cigányt s odakiáltotta a muzsikusoknak:

— Megálljatok, mindjárt láttok rossz világot!

Ezzel hazafutott, magához vette a töltött pisztolyát, odament a cigányok házához és belélt az ablakon. A lövés *Oláh Józsefet* találta a balkarján. Ezért nem szólt *Rákos-Csabán* a tavasszal a nagybögös.

A pestvidéki törvényszék *Rónay* Kamill elnöklésével gyilkosság kísérlete miatt ma vont a felelősségre *Csapitzky* Istvánt, de *Nagy Géza* dr. kir. alügyész, valamint *Steiner* Béla dr. védő meghallgatása után úgy végzett, hogy ítéletet nem hoz, hanem elrendeli a bűnjelkép őrzött pisztoly beszerzését, hogy megállapíthassa alkalmas-e az ölésre vagy nem.

Az ispán és béresei. Hogy a szegény ispánoknak sem mindig fényes a helyzetük, bizonyítja az alábbi eset. Az egyik földbirtokosnak volt egy ispánja *Pallos* Péter. A birtokon dolgozott két napszamos *Pogány* János és *Pogány* Czilika, akik azonban a munkájukat nem csak hogy nem végezték, hanem még a szomszédok által meg is engedték magokat vesztegettetni. A földbirtokos ezért őket büntetésből más munkára osztotta be. Ezen időben történt, hogy *Pogány* György meghalt. A halotti toron a két *Pogány* testvér italozás közben elhatározta, hogy az ispánt elteszi láb alól.

Az alkalom mindjárt másnap kínálkozott.

Pallos kiment másnap a mezőre a munkásokhoz, s mert a két *Pogány* testvért ismét munkanélkül találta, megszidta őket.

Csak ez kellett a két heves véré embernek. *János* egy járomszeggel, *Czilika* pedig egy ásóval megtámadták az ispánt, aki mikor látta, hogy a baj komoly, a fegyveréhez folyamodott s háromszor rá is lőtt a vakmerő támadókra, azonban úgy, hogy a lövések nem találtak.

Mikor ezek látták, hogy az ispán negyedik lövése csütörtököt mondott, míg az fegyvereit töltötte, megtámadták s *Czilika* az ásóval föbe is ütötte. A szerencsétlen ispánt agyon is ütötték volna, azonban az oda sietők megmentették.

Ezért mind a hárman vád alá lettek helyezve, azonban időközben *János* meghalt s így tegnap csak ketten ültek a vádlottak padján. *Pogány* Czilike is az ispán.

A tárgyalás során beigazolást nyert az, hogy az ispán önvédelemmel lőtt s így felmentették, *Bogány* Czilikét a törvényszék 14 napi fogházra és öt forint pénzbüntetésre ítélte.

Mikor ment az 541. sz. vonat? A mult év őszén történt, hogy egy előkelő megyei földbirtokos *J. Z.* hazafele igyekezett a kocsiján. Az utja azonban a vasuti sineken ment keresztül. Mikor a földbirtokos a sinekhez ért, a sorompót bezárva találta.

A földbirtokos azt hitte, hogy vonat fog menni, azért van lezárva a sorompó, azonban hiába várt, a vonat nem jött.

Mikor látta, hogy a vonat nem jön, kiabálni kezdett, de ez nem használt, a pályáor sem jött, sem pedig a sorompót nem nyitotta ki.

Végre azután vagy egy fél órai várakozás után megparancsolta a kocsisának, hogy a sorompót nyissa ki, s mivel az másképen nem engedett, a sodronyt elvágta s így a sorompó kinyílt s a földbirtokos nyugodtan haza ment, nem is gondolván arra, hogy neki azért még kellemetlensége is lehet.

Azonban rosszul számított. A pályáor az esetet feljelentette s az ügyészség a nyomozás

megindította s a földbirtokost vád alá is helyezték.

Tegnap volt a tárgyalás.

A vádlott azt bizonyította, hogy ő jogosan járt el, mert hiába kiabált és várt, a sorompót senki sem nyitotta ki, a kellemetlen ködös és hűvös időben pedig nem akart kint maradni.

A tanúk két pártra oszoltak. Az egyik rész azt bizonyította, hogy azon időtájt nem ment vonat, míg a tanúk másik része azt állítja, hogy a sorompó kinyitása után pár perc múlva ott ment el az 541. számú vonat s a sorompó kinyitása által így a legnagyobb szerencsétlenség történhetett volna.

A tárgyalás alkalmával még több tanu kihallgatása vált szükségessé s a törvényszék elrendelte ezeknek a tanuknak a kihallgatását is, főleg azon körülményre, hogy az 541. sz. vonat mikor ment s így az ügyet elnapolták.

Hivatalos közlemény.

Virilisek jegyzéke közszemlén.

— Hirdetmény. —

Nagyvárad város adóhivatala által a legtöbb adót fizetők 1899. évre összeállított névjegyzéke az 1886. évi XXI. t.-cz. 25. §-a rendelkezéséhez képest f. évi szeptember hó 10-től kezdve 8 napig, vagyis szeptember hó 18-ig bezárólag az irodaigazgató hivatalos helyiségében közszemlére kitétetik, s erről az érdekeltek oly felhívással értesítettek, hogy az ellenes esetleges felszólamlásukat f. évi szeptember hó 19-20. napjain mindenkor d. e. 9 órától déli 12 óráig a városház tanácstermében üléselő igazoló választmány előtt szóval, vagy írásban megtehetik.

Figyelmeztetnek azok is, kik a fentebb idézett törvény 26 §-a kedvezményét igénybe kívánják venni, hogy az ülések tartama alatt az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban jogosultságukat minden évben igazolni kötelesek, mivel aki azt igazolni nem tudja vagy nem jelentkezik: az adó kétszeres kiszámításának kedvezményétől elesik.

Nagyvárad város tanácsának 1898 szept. 7-én tartott üléséből

Dr. Bulyovszky,
polgármester.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMÓ.

Németből: Gusztáv.

12

Megrázta magát, kutatólag nézett körül, míg szemei Bücking udvari marschallal nem találkoztak. A megvetés egy villáma cikláztott szemeiből, mikor azt megpillantotta.

A nélkül, hogy tekintetre méltatott volna bennünket, hozzá men. Kezét vállaira tette. Az udvari marschall ijedten nézett körül, rögtön letette a kártyát és zavaros kelletlen mosolygással állott fel. Mindketten átmentek a másik szobába.

A rendőrfőnök jelentősen pislantott. Én megremegtem e pillantás hatása alatt, anélkül, hogy tudtam volna miért. Félelem vett elő, különös phantasztikus kép tört elő lelkemből, egy kigyó, mely körülfont egy hatalmas oroszlánt.

Olyan érzés vett elő, mintha fel kellene ugranom, át mentem a másik szobába, hogy a szerencsétlenséget megakadályozzam.

— Ön ad ki, — figyelmeztetett az egyik Ur. Gépiesen huztam ki egy kártyát.

— Valamit akarok önnek mondani — susogta fülembé az elnök — nézzen csak arra a gaz kópéra . . . azt hiszem, valami gázságon törri a fejét, a farizeus, azon nevet.

Oda néztem a merre mutatott, Bücking udvari marschall jött be nagyon mosolyogva, kezeit meglegedetten dörzsölve.

Nagy széles szája majdnem a füléig húzódott, szemei fénylettek.

— Hah! — uraim bocsássanak meg, hogy

egy kicsit váratlam — leült. — Fiu tüzet! — Egy kis privát ügy!

Bagatell — folytatá, miközben rágyújtott. A rendőrfőnök sötét pillantást vetett rá és mormogta magában:

— . . . Az elment!

Igen, elment. De mit akart azzal az emberrel?

Az udvari marsal volt W.-ben a pletyka központja, hogyne, hiszen végtelen örömet talált a skandalumokban . . . Ehez még a báró mogorva tekintet, különös viselkedése . . . Igazán remegés vett elő . . . az az egy kérdés gyötört, hogy mi történhetett itt? . . . mit fog az tenni? Veszekedtek, vagy valami más ügye intéztek el?

Legszívesebben ugrottam volna most fel, hogy a báró után siessek, vagy talán legeslegszívesebben a marsal úr torkát szorongattam volna meg egy kissé.

Nagyon izgatott voltam, hibát hibára halmoztam. Fél óra múlhatott el; mintha égő parazon üttem volna — az ajtó lassan kinyílott, a kaszinó gazda feje bujt be:

— Keresik a rendőr főnök urat! . . . szólt halkan és eltűnt. Simmern úr végig játszott a pártit és felállott.

— Bocsánat egy perczre Uraim! — szólt, azután kiment.

Mi ott maradtunk, kíváncsian vártuk miért hívták. A nyugalmazott őrnagy ur az esőt szidta, panaszkodni kezdett térdeire; a többieket nem nyugtalanította, hogy a rendőr főnököt kihívták, máskor is megtörtént már, akárhányszor, nekem azonban mintegy hideg kéz nehezedett szívemre.

— Kegyed ma nem igen jól érzi magát? — kezdé az őrnagy — részvétteljes pillantással. — Nem is csoda ilyen gyalázatos időben, más is így van azzal.

Éppen ebben a pillanatban jött vissza a rendőrfőnök. — Ránéztem . . . valami különös érzés tükröződött vissza arcán.

Nem tudom hogy, hogy nem, de felugrottam.

Ő egyszórt sem szólt, egy ablak közben állott, egy pillanat alatt mellette voltam.

— Ne késlekedjünk — szólt hozzám — kezem gyöngéden megszorítva.

— Nos? — szóltam remegve.

— Nagy szerencsétlenség történt . . . jöjjön rögtön velem . . . Kocsiért már küldtem.

Szívem dobogása elállott.

— Nagy Isten . . . a bárónól! . . . szóltam remegve.

— Csend . . . egy szót sem! — Menjen fel, öltözködjék át, mindjárt kimentem ma-sunkat.

Minden erőmet meg kellett feszítenem, hogy elnyomjam felindulásomat, hogy le ne kiáltssam magam.

— Szent Isten . . . Irgalom! . . . sutogtam, miközben távoztam. (Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A gyászos eset részletei.

— Legutolsó távirataink. —

(Érkezett éjjel 2 óra 4 perczkor.)

Bécs, szept. 10. (Saját tudós. táv.) Ide a gyászos hírt legelőször a genfi osztr.-magyar konzul küldötte, egyenesen a király czimére. A konzul távirata röviden jelezte a megrázó esetet. *Goluchovszky* is kapott rövid táviratot; melylyel rémülten ment a királyhoz a Burgba tudatta a királylyal a távirat tartalmát. Ő Felsége egészen megtörve hallgatta végig s arcán a fájdalom könye gyöngyözött. Hosszu, fájó sohaj tört ki kebléből.

— Ez életem legkeserűbb órája.

Bécs, szept. 10. (Saját tud. távirata.) A Burg színházat a király rendeletére bezárták. A jubileumi kiállítás kapuját és összes pavilonját szintén elzárták. A hadgyakorlatok elmaradnak. A parancsnokokat azonnal értesítették a gyászról.

Bécs, szept. 10. (Saj. tudós. távirata.) A gaz merénylő *Lu c c e z i* anarchista munkás azért választotta Svájcot ilyen nyomorult merénylete helyéül, mert a svájci katonai törvények a halálbüntetést eltörölték, s biztos volt, hogy ha merénylete sikerül, akkor is csak életfogytiglan börtönt kaphat.

Bécs, szeptember 10. (Saj. tud. táv.) *Erzsébet* királyné kísérete, mikor a gyilkosság történt, annyira megrémült, hogy önkivületnek lehet nevezni állapotukat. A megszurtt királyné összerogyott, de újból felkelt, véresen támolygott a hajóra, a hol újra összerogyott. A környezet csak ekkor győződött meg rémulve a halálos sebesüléséről.

Budapest, szept. 10. (Saját tud. táv.) A császárvárosban épp úgy mint Budapesten, a közönséget rémület szállta meg a hír hallattára. Emberek, nők átkozták a gyilkost. A színházakban előadás előtt, mikor már a közönség várta az előadás megkezdését, az igazgatók jelentették a leverő hírt. Zokogás, sirás közt oszlott szét a közönség.

Budapest, szept. 10. (Saját tud. táv.) Igen jellemzik a helyzetet s a nemzet megdöbbentő fájdalmát *Szilágyi Dezső* képviselőházi elnöknek elröppent szavai, melyet a hír hallattára mondott:

— Vége Magyarországnak!

Budapest, szept. 10. (Saj. tud. táv.) Ugy a képviselőház, mint a főrendiház vasárnap ülést tart a gyászeset alkalmából. Mindkét házban három napos szünet lesz. A képviselőház további ülésén 30 napig feketében jelennek meg a képviselők.

Bécs, szept. 10. (Saját tudós. táv.) Ő Felsége a király előtt az összes főherczegek majd a miniszterek megjelentek, s könyező szemekkel tolmácsolták fájdalmukat. A vidéken mindenütt óriási megdöbbenés.

Bécs, szeptember 10. (Saj. tud. táv.) Király Ő Felségét annyira leverte a megrázó hír, hogy félóráig komoran nézett maga elé és senkit sem bocsátott be. Csak később fogadta a látogatókat.

A király részvéte.

Bécs, szeptember 10. (Saj. tud. táv.) A »Vaterland« szerint Paar gróf főhadsegéd Ő Felsége megbízásából a következő táviratot küldte Falkenhayn Gyula grófnak Ottanschlaga: »A császár és király Ő Felségét mélyen elszomorította Falkenhayn Ferencz gróf Ő nagyméltóságának elhunyt, akiben Ő Felsége odaadó, hű hazafit vesztett el, aki lovagias érzülettel és rendületlen kötelesség-tudással a legnemesebb céloknak szentelte alkotásokban gazdag, hosszú életét. Ő felsége kegyelmesen megbizott, hogy nagyméltóságod és az özvegy grófné előtt legfelsőbb részvétét fejezzem ki.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, szept. 10. (Saját tud. táv.) Párisból sürgönyzik: A »Journal« szerint most még lehetetlen megállapítani, mikor fejezi be Zurlinden hadügyminiszter a Dreyfus-ügy iratainak a tanulmányozását. Meglehet, hogy ehhez még tíz napra lesz szüksége, mert az okiratokat egyenként

kell megvizsgálnia, mert bizonyos dolgoknak, amelyeket eddigelé alárendelt jelentőségüknek tartottak, az utóbbi napok eseményei következtében nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani.

A »Petit Journal« értesülése szerint Joinville le Pont-ban a rendőrség titokzatos vizsgálatot tartott, amely alkalommal Németországból eredő leveleket kochoztak el.

Li-Hung-Csang lemondása.

Budapest, szept. 10. (Saját tud. táv.) Londonból táviratozzák: A »Times«-nek azt jelentik Pikengből, hogy Li-Hung-Csang még bírja legidősebb nagytitkár állását, de le fog mondani, hogy elejét vegye elbocsátásának, Li-Hung-Csang megtévesztette, a cing-li-jament a Luhan-vasut ügyében kötött szerződés határvizatainak valódi természete felől. Nem tudják még, hogy Oroszország belenyugszik-e Li-Hung-Csang elbocsátásába, de azt hiszik, hogy elfogják ejteni.

A szudáni hadjárat.

Budapest, szept. 10. (Saj. tud. táv.) Kairóból jelentik: A Niluson fölfelé küldött angol csapatok, mihelyt a szállítási intézkedések lehetővé teszik, visszatérnek.

Kréta-ügy.

Budapest, szept. 10. (Saj. tud. táv.) Londonból írják: Egy kandiai távirat szerint Edhem pasa kihirdette a statáriumot és rendkívüli csendőrséget toborzott.

Budapest, szept. 10. (Saj. tud. táv.) Egy tegnap este Kaneából érkezett távirat szerint a tengernagyok a kréti végrehajtó bizottság nyilatkozatára adott válaszukban elismerték a bizottság észrevételeinek jogosságát és hozzájárultak a provizórium megszüntetése iránti kívánságához, de egyúttal megkérték a bizottságot, hogy folytassa működését.

A spanyol kormányválság.

Budapest, szept. 10. (Saj. tud. táv.) Madridból táviratozzák: A képviselőház mai ülésén, a melyen a republikánusok, karlisták és konzervatív-diszidensek megint nem jelentek meg, Canalejas szemére lobbantotta. Sagastának, hogy diktátor. A hazájukba visszatért csapatok állapota, ugymond, azt bizonyítja, hogy a hadsereget rosszul igazgatják. Mikor Cervera tengernagy utasításokat kért, a tengerészeti miniszter ezt válaszolta neki: »Isten segítse« (Zajos mozgás.) A hadsereg nem felelős a vereségekért, mert hősiességgel onfoltta vérét. Érthetetlen, hogy Cervera hajóhada közzén és ágyuk nélkül indult Kubába. A tengerészeti miniszter ezt táviratozta Cerverának, a zöldfoki-szigetekre: »A kormánynak nincs köszene, tegyen úgy a hogy a körülmények parancsolják!« Blanco tábornok értesítette a kormányt, hogy a hajóhadat Santjagóban friss élelemmel kell ellátni, de a kormány semmit sem tett. Canalejas hevesen megámadja a tengerészeti minisztert és azt mondja, hogy az ő tehetetlensége gátolta meg a hajóhadat abban, hogy már a hadüzenet előtt Havannában legyen. A képviselőház legközelebbi ülése holnap lesz.

A szenátusban a külügyminiszter kijelentette, hogy az orosz külügyminiszter körlevelét a békepreliminárek tárgyalása végett tartandó zárt ülés megnyitása után fogja előterjeszteni.

Madrid, szeptember 10. (Saját tud. táv.) Azok az újra fölmerült hírek, hogy az államkölcsön konvertálására kölcsönt akarnak fölvenni, alaptalanok, mert előbb a kölcsön kérdését kell elintézni.

Budapest, szept. 10. (Saját tud. távirata.) Madridból sürgönyzik. A republikánusok, karlisták és konzervatív-diszidensek elhatározták, hogy kiáltványt bocsátanak ki.

Budapest, szept. 10. (Saját tud. távirata.) Havannából távirják: Az »Imparcial« tudósítóját letartóztatták.

KÖZGAZDASÁG.

Illye község kérése. Illye község kérelmet intézett a miniszterhez, a melyben azt kéri, hogy a most épülő vasut ottani megálló helyén megrakodó állomás létesíttessék.

Hogyan természetünk káposztamagot? Régente, de még most is, sok helyen az a szokás, hogy a káposztafejeket ősszel levágják, az ott maradt torzsákat összegyűjtik, pinczében homokba rakják és tavasszal kiültetik. Hogy aztán az ilyen csonka torzsákon nem sok mag terem, azon nem is lehet csodálkozni.

Más helyeken meg az a szokás, hogy a káposztafejeket ősszel tövestül kiveszik a földből, pinczében átteleltetik és tavasszal kiültetik, oly mélyen állítva a torzsát földbe, mint a milyen mélyen a megelőző évben volt az a földben. Ily módon már több mag terem; de rendszeren azt a hibát követik el a termelők, hogy az összes ágakat összekötik egy csomóban, amikor aztán egyik a másiktól nem tud kifejlődni. A fejlődést hátráltatja még az is, hogy a télen át elsatnyult gyökerek nem bírnak elég táplálékot nyújtani a torzsa minden rügyéből kifejlődött ágaknak.

A káposztamag termelésének helyes módja a következő: Ősszel kiválogatjuk a középnagyú, fehér erezetű, tömött káposztafejeket, pinczében homokba állítjuk és tavasszal oly mélyen ültetjük a földbe, hogy az elsárgult káposztafejnek csak tele lássék ki a földből. Ily módon nemcsak a múlt évi gyökerek táplálják a torzsát, hanem az oldalrügyek is mind gyökereket hajtanak és így a torzsa semmiesetre sem szenvedhet hiányt táplálékban. Ily ültetés mellett csakis a vezér vagy csucsrügy hajt ki, de ez aztán igazán kövéren és erően. Hogy ezt a szél le ne törje, az ültetéskor verünk melléje egy erős, karót melynek fél-méternyire kell a földből kiállania.

Ennek felső végéhez kötjük a káposzta vezérhajtását, mely erősen elágazik, másfél méternyire, sőt magasabbra is megnő és legalább négyszer annyi magot terem, mint a régi rendszer szerint. Az ágakat összekötni nem szabad. Hogy a balha el ne pusztítsa az új hajtásokat, olyan helyekre kell ültetni a torzsákat, a hol az utca vagy az országút pora könnyen ráhullhat. Ha pedig ilyen helyünk nem volna, akkor gyakran porozzuk be a magkáposzta telepet finomra őrölt, vagy törött mézporral.

Szilvát sokáig eltartani. Az érett szilvát mielőtt szárától elválna, szárastól leszedjük. De ügyeljünk arra, hogy meg ne sértsük. Tegyük aztán jó szellős kamarába, hol 2—5 napig elterítve hagyjuk. Öt nap múlva rakjuk rétegenként buzaliszt közé egy hordóba, úgy hogy egyik a másikat ne érje. Az így megtelt hordótól a levegőt elzárjuk, azaz a hordót ismét befenekeljük. Használat előtt a szilvát a lisztől megmossuk, szitába teszszük és forró víz fölé tartjuk; de úgy ám, hogy annak gőze a szilvát nagyon ne érje. Ezen eljárással a szilva egészen ép állapotban igen sokáig eltartható.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, szeptember 10.

Buza őszre	—	—	—	—	—	8.55
Buza tavaszra	—	—	—	—	—	8.43
Uj tengeri	—	—	—	—	—	4.55
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—	5.18
Rozs őszre	—	—	—	—	—	6.78
Zab őszre	—	—	—	—	—	5.35

Értéktőzsde.

Budapest, szeptember 10.

Az irányzat nyugodt.

Salgótarjáni	—	—	—	—	—	620.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	238.50
Villamos vasut	—	—	—	—	—	259.80
Osztrák hitel	—	—	—	—	—	357.50
Magyar hitel	—	—	—	—	—	392.75
Allamvasut	—	—	—	—	—	250.25
Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	252.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	250.25
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	262.50
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	381.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	1485.87

Bécs, szeptember 10.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	357.75
Magyar hitel	—	—	—	—	—	393.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	353.87
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.88

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. szeptember 10-én

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	120.85
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	98.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	—	—	—	—	—	119.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2/10%	—	—	—	—	—	100.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	96.70
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.40
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	97.25
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	161.—
Tiszabályaosi és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	140.75
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	—	101.60
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	121.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	140.75
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	905.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	393.—
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	—	359.75
Páris vista	—	—	—	—	—	354.50
Német birodalmi márka	—	—	—	—	—	953.—
London vista	—	—	—	—	—	120.15
Páris vista	—	—	—	—	—	47.55
20 márkás arany	—	—	—	—	—	11.75

A szorokasztásért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTER.

☛ Telefon összeköttetés! ☛

Naponta friss

Csemege-szőlő!

Biharmegye legszebb s legnagyobb csemege-szőlő telepének termését

megvettem s így módomban van ajánlani

a legkitünőbb fehér és piros

Csemege-szőlő kilóját:

☛ 32 krért. ☛

Nagybani vételnél árkedvezmény!

Tisztelettel:

MERTZ NÁNDOR,

N.-Váradon, N.-Körözs-utca, Mertz-ház.

☛ Telefon összeköttetés! ☛

Hirdetések felvétetnek
a „TISZÁNTUL”
Kiadóhivatalában.

KÖBÁNYAI KIRÁLY SÖRFÖZŐ

Részvény-Társaság.

Alaptőke 4,800,000 korona.

Maláta-sör.

Bajor módra készült ezen legújabb sörgyártmányunk arra van hivatva, hogy az e nemű külföldi árukat kiszorítsa.

Kellemes zamata miatt kedvelt üdítő ital és gyógyhatásánál fogva a legelső orvosi szaktekintélyek melegen ajánlják, különösen dr. Korányi Frigyes és dr. Kélli Károly egyetemi tanár urak tanusítják, hogy ezen sör sikeresen használhatóan bizonyult.

Ideg bajokban, vérszegénységénél, emésztési zavaroknál, gyengeségénél maláta-sörünk kétségtelenül valódi gyógyító szer.

Árak vidékre: Nagy láda: 60 kis palaczk 6 frt, betét 4 frt összesen 10 frt.

Kis láda: 30 kis palaczk 3 frt, betét 2 frt, összesen 5 frt, budapesti vasúti állomásra szállítva utánvétellel.

Hónapokig eltartható.

A ládákért és palaczkokért adandó 4 forint illetve 2 frt betétet, azoknak bérmentes visszadásakor visszaszolgáltadjuk.

Megrendeléseket elfogadjuk: Gyári irodánk Kőbányán, városi irodánk: Budapest, VII., Kertész-utca 40. és helybeli főraktárosunk:

POPPER JÓZSEF.

251 5-20

Orgonaépítő műhely!

Nagyvárad **orgona-építő** műhelyemet a legkényesebb kivánalmaknak megfelelőleg rendeztem be. Új orgonákat a legújabb **pneumatikus** csőrendszer szerint golyós ládával készítek. Ez orgonáknak kiváló előnye, hogy a legnedvesebb templomokban is bizton működik; elképzelhető

könnyed játszasmódjuk van s amellet az egyes sipok a leggyorsabb játék mellett is haladéktalanul s precizen szólalnak meg.

Régi, használt orgonák átalakítására, javítására, hangolására legjutányosabb árak mellett vállalkozom.

Teljes tisztelettel

ORSZÁGH ANTAL,
orgonakészítő.

HADI FELSZERELÉSEK RAKTÁRA.

Egyenruházati intézet.

Egyenruhákat és felszereléseket

minden fegyver nemhez a legszebb kivitelben és a legjutányosabban szállítok

FEHÉR I.

Valódi Angol és Francia divat szövetek az őszi és téli időnyre a legnagyobb választékban megérkeztek.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

FEHÉR I., férfi-szabó,
Nagyvárad, Fő-utca.

Önkényesek figyelmébe.

Önkényesek figyelmébe.

Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem fagyos láb, sem lbégés. Rövid idei viselés után megkönnyebül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbet talpbélssel látja el. Parja egyszerű 60 kr. kettős vastagságu 1 frt 20 kr. Az Asbet talpbétét kitünőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Vizonteladónak megfelelő árendedmény.

Általános Asbetárnyár gyár betét-társaság. Budapest, VI., Sziv-u. 18.
Egyedüli elárusító raktár Nagyváradon: Eigner Ede.

136 19-50

HEVESI A.

Nagyvárad.

Kossuth-utca, Mezey-ház.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy külföldi bevásárlásaimból hazaérkeztem s egyedüli

HEVESI A.

Nagyvárad.

Kossuth-utca, Mezey-ház.

első nagyvárad **verseny-áruház**amban

a már ismert szolid és pontos kiszolgálás mellett

30 százalékkal olcsóbban, mint bárhol

kapható mindennemű és divatos **férfi- és gyermekkalapok** 60 krtól feljebb, **női-, férfi- és gyermek-czipők** 40 krtól feljebb. **Rabok által kötött harisnyák** 10 krtól feljebb. **Kötött árúk: téli alsó ruhák, Jäger ingek és nadrágok.** Férfi és gyermek **téli sipkák.** Férfi és női **fehérneműek** nagy választékban.

Továbbá **női- és leányruhák, fu-szövet** és **trikot-ruhák** nagy raktára 1 frt 20 krtól kezdve. — **Blousok, kötények, zsebkendők, szallagok, csipkék és bőröndök.**

Iskola-táskák **fiúk és leányok számára legnagyobb választékban.**

Nyakkendők 10 krtól feljebb.

A nagyérdemű közönségnek az eddig irántam tanusított jóindulatát meghálálva, igyekezni fogok, ezután is a legjobb és pontos kiszolgálással rendelkezésére állani. Kiváló tisztelettel

Első nagyvárad **versenyáruház** Nagyvárad, Kossuth-utca. HEVESI A.
Mezey-ház.